

editörden

İslam tarihinde, ikinci yüzyılın hemen başlarında ortaya çıkmış ilk fikrî ve bir anlamda ideolojik oluşumlardan biri olan *Mu'tezile*'yi konu alan özel sayımızla huzurlarınızdayız.

Mu'tezile isminin ilk telaffuzuna, Hz.Ali dönemindeki siyasî çekişmelere katılmayıp bir köşede tarafsız kalanlar için kullanılırken rastlansa da o, bilindiği üzere, Vâsıl b. Atâ ve Amr b. Ubeyd gibi öncülerinin elinde, büyük günah işleyeninin durumu, tevhid, adalet, kader vb. itikadî-kelamî konularda farklı temayüllere sahip olan bir grup için, onlar gibi düşünmeyen büyük çoğunluk/Ehl-i sünnet tarafından verilmiş bir isim olarak şöhret bulmuştur. Ehl-i sünnet açısından, ana çizgiden sapılmış olmasını ifade etmek üzere kullanılan bu terim, kendilerine daha çok *Ehlü'l-adl ve't-tevhîd* ismini lââyık görseler de, bir müddet sonra mezkur grup tarafından da kullanılır olmuştur. Fakat bu defa onların kullanımında terim, bazı Kur'ân ayetlerinden de (19/48; 73/10) istifadeyle "dalâletten ayrılan ve kötülüğün bulunduğu yerden hicret eden" anlamında olumlu bir içeriğe tahvil edilmiştir.

Oluşumunun hemen akabinde merkezî-siyasî erkin de desteğiyle bir hayli kuvvet ve taraftar bulan Mu'tezile, İslam ilim ve fikir geleneğinin belirleyici damarlarından biri olmuştur. Bir taraftan yeni bir ilim dalı olarak "kelam" onların elinde şekillenmiş; diğer taraftan Ehl-i hadis, hüviyetinin vazgeçilmez unsurlarını onlar sayesinde tahkim etmiş; felsefe geleneği de onların temelini attığı zemin üzerine sistemini kurmuştur.

marife'nin bu hacimli sayısı, işte bu ekolü değişik açılardan ele almakta ve irdelemektedir. Bu haliyle dosyamızın, önemli bir boşluğu dolduracağı ve bilimsel birikimimize nitelikli katkılar sağlayacağı ümidindeyiz.

Bir sonraki bahar sayısıyla dördüncü yılına girecek olan dergimizin bu yıldaki Kış 2004 tarihli son sayısının dosya konusu da belirlenmiş bulunmaktadır: *Ehl-i beyt*. Kıymetli araştırmacılarımız, bu kavramın ifade ettiği muhtevayı gerek tarihî, gerek siyasî ve gerekse ilmî açılardan tahlile tabi tutup tanıtacak yazılarını 15 Eylül 2004 tarihine kadar bize ulaştırabilirler.

Esenlik ve sağlık dileklerimizle...

Ahmet Yaman